

fundacja
Instytut Aktywizacji Regionów
z siedzibą w Gdyni
adres do korespondencji:
ul. Sarnia Góra 9
84-207 Koleczkowo

Gdynia, dnia 1 sierpnia 2023 roku

Sz. P.
Krajowa Rada Komornicza
Ul. Szpitalna 4
00-033 Warszawa

PETYCJA

Szanowni Państwo,

Działając na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 11 lipca 2014 roku o petycjach (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz 870), działając w interesie publicznym w ramach prowadzonego przez naszą fundację projektu pn. „**PEŁNOPRAWNI – osoby z niepełnosprawnościami jako petenci w sądach i urzędach**” przedstawiamy Państwu audyt w zakresie zidentyfikowanych aspektów dyskryminacji w wymiarze sprawiedliwości i administracji publicznej, na gruncie prowadzonej przez **Krajową Radę Komorniczą** sprawie. W jednej ze spraw prowadzonych przed tutejszym **organem**, zapewniłmy pomoc prawną w ramach działań interwencyjnych na etapie postępowania dla osób z niepełnosprawnościami w zakresie zidentyfikowanych naruszeń lub ograniczeń praw człowieka, dyskryminacji i przemocy na terenie całego woj. pomorskiego. W oparciu o przeprowadzoną sprawę chcielibyśmy podzielić się z Państwem **problemami jakich doświadczyła osoba z niepełnosprawnościami** na etapie prowadzonego postępowania. Na podstawie art. 2 ust. 3 in fine ustawy o petycjach prosimy o **ustosunkowanie się do audytu** oraz odniesienie się **czy zaproponowane przez nas propozycje zmian w zakresie działania Państwa instytucji mogą zostać wdrożone**, jako że sprawa dotyczy życia zbiorowego lub wartości wymagających szczególnej ochrony w imię dobra wspólnego, mieszczących się w zakresie zadań i kompetencji adresata petycji.

Audyt

dotyczący dyskryminacji osób z niepełnosprawnościami w postępowaniu egzekucyjnym:

Wstęp:

Celem niniejszego audytu jest analiza sytuacji dotyczącej dyskryminacji osób z niepełnosprawnościami w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym przez komorników sądowych. Skupimy się na identyfikacji naruszeń prawnych oraz zaproponowaniu zmian praktyki stosowania prawa w celu zapewnienia równości i ochrony praw osób z niepełnosprawnościami.

Opis sytuacji:

W toku analizy ustalono, że istnieje naganna praktyka stosowana przez komorników polegająca na zaniechaniu pouczenia dłużników o skutkach przechowywania na rachunkach bankowych środków pochodzących ze świadczeń socjalnych, zapomóg i innych zasileń finansowych, które nie podlegają zajęciu komorniczemu. Pomimo posiadania informacji o pobieraniu renty lub zasiłku przez dłużnika, komornicy podejmują działania egzekucyjne, które skutkują pozbawieniem dłużnika środków utrzymania. Ta praktyka narusza naczelną zasadę postępowania egzekucyjnego - Zasadę stosowania środka egzekucyjnego najmniej uciążliwego dla zobowiązanego. Osoby z niepełnosprawnościami są szczególnie narażone na tego rodzaju dyskryminację.

Analiza i ocena:

Wyniki analizy wskazują na szereg naruszeń prawnych związanych z dyskryminacją osób z niepełnosprawnościami w postępowaniu egzekucyjnym. Brak dostępu do dokumentów i informacji w formie dostosowanej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami jest sprzeczny z zasadą równego traktowania i dostępu do informacji, określoną w Konstytucji RP oraz ustawach o ochronie praw osób z niepełnosprawnościami. Ponadto, wykorzystywanie stanu zagrożenia epidemicznego w celu ograniczenia możliwości kontaktu osób z niepełnosprawnościami z organem egzekucyjnym jest niezgodne z zasadami równości i skutecznego dostępu do sprawiedliwości.

Propozycje zmian praktyki stosowania prawa:

W celu zapewnienia równego traktowania osób z niepełnosprawnościami w postępowaniu egzekucyjnym, rekomenduje się wprowadzenie następujących zmian:

1. Komornicy powinni być obowiązani pouczać dłużników z niepełnosprawnościami o skutkach przechowywania środków pochodzących ze świadczeń socjalnych i innych zasileń finansowych, które nie podlegają zajęciu komorniczemu.
2. Organizacje zajmujące się ochroną praw osób z niepełnosprawnościami powinny współpracować z komornikami w celu zapewnienia dostępności dokumentów i informacji w formie dostosowanej do różnych rodzajów niepełnosprawności.
3. W przypadku stanu zagrożenia epidemicznego, organy egzekucyjne powinny zapewnić alternatywne formy kontaktu dla osób z niepełnosprawnościami, takie jak rozmowy telefoniczne, korespondencja mailowa lub spotkania w odpowiednio dostosowanych warunkach.

Wprowadzenie zmian w oparciu o wyniki audytu dotyczącego dyskryminacji osób z niepełnosprawnościami w postępowaniu egzekucyjnym przyniesie szereg korzyści. Oto niektóre z potencjalnych **korzyści związanych z wprowadzeniem proponowanych zmian:**

1. Równość i ochrona praw:

Zmiany w praktyce stosowania prawa w celu eliminacji dyskryminacji osób z niepełnosprawnościami zapewnią równość wobec prawa i ochronę ich podstawowych praw.

Osoby z niepełnosprawnościami będą traktowane na równi z innymi uczestnikami postępowania egzekucyjnego, co przyczyni się do budowania bardziej sprawiedliwego systemu prawno-egzekucyjnego.

2. Dostęp do informacji:

Zapewnienie dostępu do dokumentów i informacji w formie dostosowanej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami umożliwi im pełne uczestnictwo w procesie egzekucyjnym. Osoby niewidome, głuche lub z trudnościami w uczeniu się będą miały dostęp do informacji w sposób zrozumiały i dostosowany do swoich potrzeb, co pozwoli im lepiej zrozumieć swoje prawa i obowiązki.

3. Skuteczność postępowania:

Poprawa praktyki stosowania prawa przyczyni się do zwiększenia skuteczności postępowań egzekucyjnych. Eliminacja dyskryminacyjnych praktyk komorników, takich jak pozbawianie dłużników środków utrzymania, przyczyni się do skuteczniejszego dochodzenia roszczeń w sposób, który nie nadmiernie obciąża dłużników. Tym samym, postępowania egzekucyjne będą bardziej efektywne i równocześnie uwzględnią interesy zobowiązanych.

4. Zgodność z przepisami prawnymi:

Wprowadzenie zmian w praktyce stosowania prawa w oparciu o wyniki audytu będzie zgodne z obowiązującymi przepisami prawnymi. Konstytucja RP oraz ustawy o ochronie praw osób z niepełnosprawnościami nakładają obowiązek równego traktowania i zapewnienia dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Wprowadzenie zmian będzie zatem wyrażeniem zgodności z tymi przepisami i wzmocnieniem ich realizacji w praktyce.

5. Kreowanie inkluzji społecznej:

Eliminacja dyskryminacji osób z niepełnosprawnościami w postępowaniu egzekucyjnym przyczyni się do kreowania bardziej inkluzywnego społeczeństwa. Zapewnienie równego traktowania i ochrony praw osobom z niepełnosprawnościami przyczyni się do ich pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i gospodarczym. Będzie to krok w kierunku budowania społeczeństwa, w którym różnorodność jest akceptowana i szanowana.

Wprowadzenie zmian w praktyce stosowania prawa na podstawie audytu będzie zatem korzystne zarówno dla osób z niepełnosprawnościami, jak i dla systemu prawno-egzekucyjnego jako całości. Przyczyni się do większej równości, skuteczności, zgodności z przepisami oraz inkluzji społecznej.

Podsumowanie:

Wprowadzenie powyższych zmian w praktyce stosowania prawa w postępowaniu egzekucyjnym pomoże w zapewnieniu równości, ochronie praw i niedyskryminacji osób z niepełnosprawnościami. Konieczne jest przestrzeganie zasad równego traktowania i dostępu do informacji, określonych w Konstytucji RP oraz ustawach o ochronie praw osób z niepełnosprawnościami. Tylko w ten sposób można stworzyć sprawiedliwe i inkludujące społeczeństwo, w którym osoby z niepełnosprawnościami będą miały pełne możliwości uczestnictwa i korzystania z swoich praw obywatelskich.

dr Piotr Kamiński
członek zarządu fundacji
Instytut Aktywizacji Regionów
koordynator projektu
„PEŁNOPRAWNI – osoby z niepełnosprawnościami jako
petenci w sądach i urzędach”, pełnoprawni.eu

- do wiadomości - Rzecznik Praw Obywatelskich.